

Provkonstruktion

Årskurs: 9

Ämne: Samhällskunskap

Tema: Grundlagar och lagstiftning – Sveriges fyra grundlagar och deras betydelse för demokratin.

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse och kunskap om Sveriges grundlagar, deras innehåll och betydelse samt hur de påverkar både den svenska demokratin och medborgarnas rättigheter.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Lektionens centrala innehåll berör Sveriges fyra grundlagar: Regeringsformen, Successionsordningen, Tryckfrihetsförordningen och Yttrandefrihetsgrundlagen. Eleverna kommer att få lära sig deras betydelse för den svenska demokratin, hur de skyddar medborgarnas rättigheter och reglerar samhällets funktioner.

Kunskapskrav

Eleven ska kunna beskriva och förklara betydelsen av Sveriges grundlagar samt ge exempel på hur de reglerar och skyddar demokratin och medborgarnas rättigheter i praktiken.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken av följande är en av Sveriges grundlagar?

- A) Lagen om offentlig upphandling
- B) ****Regeringsformen****
- C) Brottsbalken
- D) Skollagen

2. Vad krävs för att ändra en grundlag?

- A) En enkel majoritet i riksdagen
- B) ****Två riksdagsbeslut med mellanliggande val****
- C) Beslut av regeringen
- D) Folkomröstning

3. Vad skyddas av Yttrandefrihetsgrundlagen?

- A) Rätten till privatliv
- B) ****Rätten att uttrycka åsikter och information offentligt****
- C) Rätten till utbildning
- D) Rätten till arbete

4. Vem har rätt att föreslå ändringar i grundlagar?

- A) Folket
- B) Kommuner
- C) ****Riksdagen****
- D) Regeringen

5. Vilken grundlag reglerar hur Sveriges statschef utses?

- A) Yttrandefrihetsgrundlagen
- B) Tryckfrihetsförordningen
- C) ****Successionsordningen****
- D) Regeringsformen

6. Vad syftar Tryckfrihetsförordningen till?

- A) Att skydda medborgarnas privatliv
- B) ****Att säkerställa frihet att publicera och sprida information****
- C) Att reglera skatter
- D) Att skydda minoriteter

7. Vilket av följande påstående är sant om Regeringsformen?

- A) Den innehåller regler om skolväsendet
- B) ****Den beskriver hur staten ska styras och medborgarnas rättigheter****
- C) Den kan enkelt ändras av regeringen
- D) Den handlar endast om valdeltagande

8. Vilken av följande rättigheter skyddas av grundlagarna?

- A) Rätten att ställa upp i val
- B) Rätten att resa fritt
- C) ****Yttrandefrihet****
- D) Rätten till sjukvård

9. Vad innebär demokrati?

- A) Att alla beslut fattas av en enskild ledare
- B) ****Att makten utgår från folket****
- C) Att det finns en kyrka med makt i staten
- D) Att ingen får uttrycka åsikter

10. Vilken funktion har grundlagarna i ett samhälle?

- A) Att styra över alla lagar
- B) Att ge staten obegränsad makt
- C) ****Att skydda medborgarnas rättigheter****
- D) Att förbise internationella regler

11. Vad är syftet med att ha en grundlag?

- A) För att skapa fler lagar
- B) ****För att säkerställa en stabil och rättvis samhällsordning****
- C) För att förhindra val
- D) För att styra medierna

12. Hur påverkar grundlagarna det politiska landskapet i Sverige?

- A) Genom att göra politik oåtkomlig
- B) ****Genom att definiera maktförhållanden och medborgarrättigheter****
- C) Genom att förbjuda partier
- D) Genom att öka statens makt

13. Vilken grundlag skyddar rätten att uttrycka sig fritt?

- A) Successionsordningen
- B) ****Yttrandefrihetsgrundlagen****
- C) Regeringsformen
- D) Tryckfrihetsförordningen

14. Vad förklarar Successionsordningen?

- A) Regler för upphandling
- B) ****Vem som ska ärva tronen i Sverige****
- C) Medborgarnas rättigheter
- D) Hur riksdagen ska fungera

15. Vilken av följande är inte en grundlag?

- A) Tryckfrihetsförordningen
- B) ****Brottsbalken****
- C) Regeringsformen
- D) Yttrandefrihetsgrundlagen

Resonerande frågor

1. Hur ser du på betydelsen av grundlagarna för det svenska folket?
Syftet är att få eleverna att reflektera över grundlagarnas betydelse i deras egna liv och hur de påverkar deras rättigheter.
2. Vilken grundlag anser du är den viktigaste och varför?
Genom denna fråga får eleverna möjlighet att resonera kring värdet av olika grundlagar utifrån aktuella exempel.
3. Hur påverkar grundlagarna det politiska klimatet i Sverige?
Här ges eleverna chansen att koppla grundlagarnas funktioner till aktuella politiska händelser och deras konsekvenser.
4. Är grundlagarna tillräckliga för att skydda medborgarnas rättigheter, varför eller varför inte?
Denna fråga öppnar upp för diskussion kring grundlagarnas styrkor och svagheter.
5. Hur skulle förändringar i någon av grundlagarna kunna påverka demokratin?
Med denna fråga ges eleverna möjlighet att tänka kritiskt på potentiella reformer och deras konsekvenser för medborgarna.
6. Vilket ansvar har medborgarna för att upprätthålla demokratin och grundlagarna?
Genom denna fråga uppmanas eleverna att reflektera över medborgarskap och aktivt deltagande i samhället.
7. På vilket sätt kan grundlagarna ses som ett skydd mot maktmissbruk?
Den här frågan förbereder eleverna att undersöka grundlagarnas funktion som rättssäkerhetsgarant.
8. Vilka utmaningar ser du för Sveriges grundlagar i framtiden?
Här uppmanas eleverna att tänka framåt och diskutera möjliga framtidsutmaningar gällande rätt och demokrati.

Bedömning

Faktafrågorna ger max 15 poäng, där varje korrekt svar ger 1 poäng. De resonerande frågorna ger max 8 poäng, där varje svar bedöms och kan ge upp till 2 poäng.

För betyg E krävs minst 8 poäng, för C minst 12 poäng (varav minst 3 poäng från resonerande frågor) och för A minst 18 poäng (varav minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Prov](#)